

A KOLOZSVÁRI PROTESTÁNS TEOLÓGIAI INTÉZET

Erasmus+

Tájékoztató

Kiadja a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet • 2015

Felelős kiadó • Rezi Elek rektor

Írták az INTÉZET TANÁRAI

A szöveget gondozta • Kállay Dezső és Adorjáni Zoltán

Fényképek • Brian Johnston, Juhász Péter, Kiss Gábor,
Sógor Árpád és Szűcs András

Grafika, technikai szerkesztés • IDEA PLUS
Könczey Elemér • Kinda Ágnes Júlia

Megjelent az Erasmus+ támogatásával.

Címlapfotó • A Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet délnyugat felől

I. Hivatás

• A KOLOZSVÁRI PROTESTÁNS TEOLÓGIAI INTÉZET (KPTI) az Erdélyi Református Egyházkerület, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület, a Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház és a Magyar Unitárius Egyház lelkipásztorképző egyeteme. Rendeltetésének megfelelően magyar oktatási nyelvű, önálló jogi státussal bíró, a romániai felsőoktatási intézmények sorába hivatalosan bejegyzett (akkreditált), és a fenntartó egyházak véd-

nöksége alatt működik. Több évszázados egyházi oktatási hagyományai szerint a KPTI tanárok és diákok közössége (*universitas magistrorum et scholarium*), amelyhez hozzátartoznak a kutató és hivatalnok munkatársak is. Rendjének és a benne folyó tevékenységnek elvi alapja a KPTI chartája, amely összhangban van a három erdélyi protestáns egyház hitvallásaival és jogszabályaival, Románia alkotmányával és az érvényben lévő felsőoktatási törvénnyel.

LUTHERÁNUS, REFORMÁTUS, UNITÁRIUS CÍMEREK

ALAPVETŐ CÉLOK

1) A KPTI a protestáns egyházak sajátos és egyetemes elkötelezettségét követi, ezért Isten megismerésére és tisztelésére nevelő teológiát művel az egyetemes keresztyénség és a 16. századi reformáció szellemében.

2) Az egyetem a 16. században szentesített erdélyi vallásszabadság eszméjének örököse. Oktatási és nevelési rendjében szem előtt tartja az alapító egyházak szolgálati háttérét: az erdélyi magyarság többségét alkotó protestantizmust és a több felekezettű és kultúrájú erdélyi társadalmat.

3) Reformátori örökségének ápolásával, az európai protestantizmushoz való szoros kötődésével, valamint nyelvi és kulturális beágyazottságával egyszerre áll az egyetemes magyar tudományosság és az európai szellemi művelődés szolgálatában.

4) A KPTI élő hitű, önazonosságukban szilárd, egyházuk hagyományai iránt elkötelezett, szakmailag komolyan felkészült, művelt, széles látókörű, nyitott gondolkodású, a társadalmi jelenségek és folyamatok iránt érzékeny lelkipásztorok, teológus szakemberek képzését tartja szem előtt, akik az egyházi és társadalmi élet megbecsült tagjai és lelki vezetőivé, a hazai és közelebről az erdélyi értelmiségnek pedig méltó partnereivé válhatnak. A lelkészképzés mellett nagy gondot fordít a keresztyén teológia körében kifejtett tudományos igényű kutatómunka művelésére és a kutatási eredmények közzétételére.

KÖRÖSFŐI KRIESCH ALADÁR: A TORDAI VALLÁSSZABADSÁG 1568

E CÉLOK MEGVALÓSÍTÁSA ÉRDEKÉBEN A KPTI

- tudományos igényű és rendszeres oktatás nyújt;
- biztosítja az egyéni, illetve intézményes kutatást, és rendszeres kapcsolat tart fenn bel- és külföldi egyetemekkel, kutatóműhelyekkel;
- konferenciákat és tudományos ülésszakokat szervez, illetve szorgalmazza a tanárok és diákok részvételét a bel- és külföldi konferenciákon;

• I. HIVATÁS •

- ösztönzi tanárai tagságát a beföldi, a nemzeti és nemzetközi tudományos, illetve szakmai társaságokban;
- szorosan kötődik az őt fenntartó egyházakhoz, hallgatóit gyülekezeti és missziós gyakorlatokra küldi;
- ökumenikus kapcsolatokat ápol;
- belső intézményrendjében autonóm, ökumenikus és demokratikus szervezetséget biztosít az egyházi, iskolai és tanításbéli szabadság összehangolásával.

Az egyetem működésének anyagi feltételeit hagyományosan a romániai református, evangélikus-lutheránus, valamint unitárius egyházak és gyülekezeteik hordozzák. Miután az erdélyi református, evangélikus és unitárius lelkészképzés a rangos *Magyar Örökség* díjban részesült, majd 2012-ben felkerült a nemzeti jelentőségű magyar intézmények listájára, a Bethlen Gábor Alapon keresztül a magyar állam támogatásában is részesül.

A MAGYAR ÖRÖKSÉG OKLEVELE

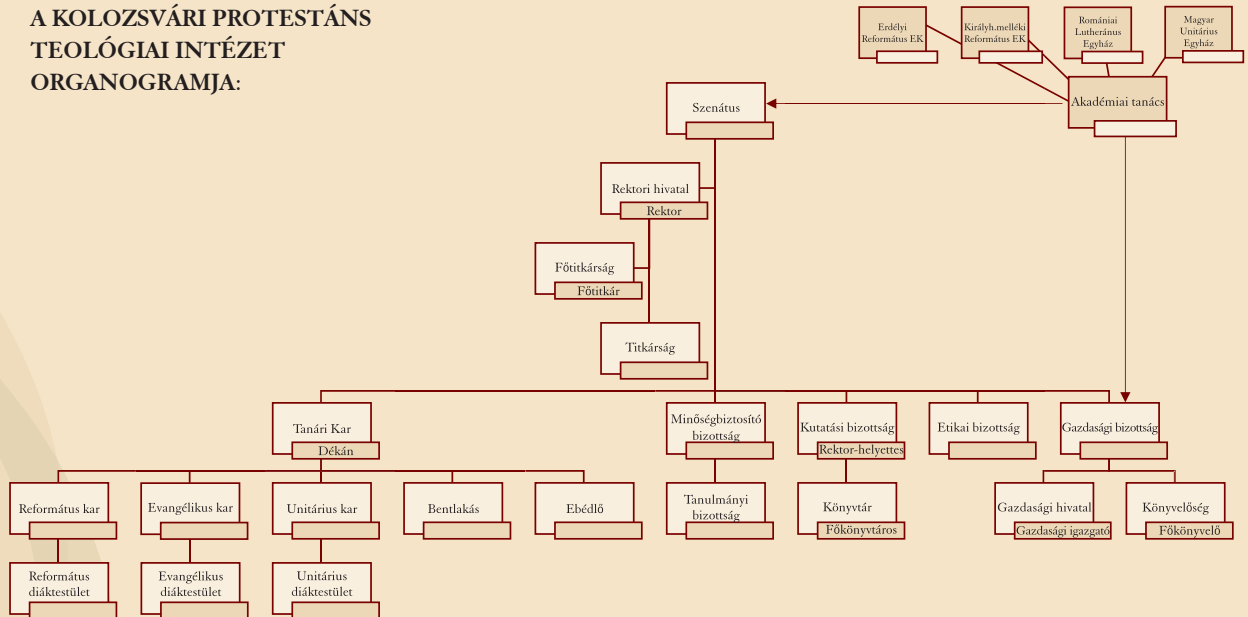
A Román Állam a tan- és adminisztratív személyzet fizetésének kiegészítésével, a különböző alapítványok, egyesületek és szervezetek pedig céladományokkal járulnak hozzá a működési költségek fedezéséhez.

A MAGYAR ÖRÖKSÉG OKLEVÉL

• A KOLOZSVÁRI PROTESTÁNS TEOLÓGIAI INTÉZET •

A KOLOZSVÁRI PROTESTÁNS
TEOLÓGIAI INTÉZET
ORGANOGRAMJA:

II. Az erdélyi protestáns lelkipásztorképzés múltja

Uram, te voltál nekünk hajlékunk nemzedékről nemzedékre. Zsolt 90,1

A) REFORMÁTUS LELKÉSZKÉPZÉS (1622–1948)

• *Fejedelmi alapítás.* Amikor Bethlen Gábor idejében az erdélyi országgyűlés elhatározta a gyulafehérvári *collegium academicum* felállítását (1622), világra jött „Erdély legszebb szülőtte, a református kollégium” (Szász Károly). A fejedelem adományokkal vetett neki anyagi alapot, külföldi tanárokat hívott tanítani, iskolatörvényt szorgalmazott, a lelkipásztorok családtagjainak nemesi *armálist* adott.

A református akadémia hírét és tudományos színvonalát az elsőprofesszorok alapozták meg: Martin Opitz, Johann Heinrich Alstedius, Johann Heinrich Bisterfeld, Ludwig Piscator német teológusok, Isaac Basirius angol

BETHLEN GÁBOR FEJEDELEM

BOCSKAI ISTVÁN FEJEDELEM

CÍMER BETHLEN GÁBOR LEKÉSZCSALÁDOKAT MEGNEMESÍTŐ DIPLOMÁJÁN

prédikátor, a hazaiak közül pedig Keresztúri Bíró Pál, Geleji Katona István és Apáczai Csere János.

Bethlen Gábor kollégiumának három jellemvonása volt, s ezek Gyulafehérvártól Nagyenyedre át Kolozsvárig kísérték: az iskolai szabadság (autonómia), az egyházi elkötelezés és a fejedelmi alapítás emléke.

• *Bujdosó főiskola.* Ez a név zaklatott története miatt illik a kollégiumra. 1658-ban tatárdúlás miatt menekült a Gyulafehérvár környéki falvakba, majd Kolozsvárra. Apafi Mihály fejedelem 1662-ben Nagyenyedre telepítette. 1704-ben Tiede császári zsoldosvezér labancai gyújtották fel a várossal együtt. A tanárok és a diákság éveken keresztül a fejedelmi birtok különböző falvaiban, egy ízben pedig – nyolc hónapon át! – a felenyedi erdőben húzta meg magát. A helyreállítást, a 18. századi építkezéseket az angol protestánsok által szervezett gyűjtés tette lehetővé. Az angol adomány kamataiból még a 19. század végén is volt valamennyi. 1849 januárjában a fellelő románok égették fel a kollégiumot, nagy értékű könyvtárát és gyűjteményeit jórészt megsemmisítették. A teológiai képzés csak 1862-ben indult újra.

• *Enyedről Kolozsvárra.* A kolozsvári egyetem megnyitása (1872) után egyházi mozgalom indult azért, hogy Kolozsvárra helyezték a teológiát is. Szász Domokos püspök (1885–1899) támogatta a tervet. Ez meg is valósult kormányzása alatt: az *Erdélyi Evangélikus-Református Egyházkerület*

Theológiai Fakultását a kolozsvári Trencsin tér északi oldalán vásárolt telken építették fel, 1895 őszén pedig megnyitották.

• *A kolozsvári Theológiai Fakultás.* A kolozsvári Theológiai Fakultás folyamatosan működött az utóbbi századik évben. Mindkét világháború éveiben és az azokat követő impériumváltozás dacára is folyt benne a tanítás. A háborúk

SZÁSZ DOMOKOS PÜSPÖK (1884–1899)

alatt nem, de a „béke” éveiben megszállták akadémiánkat. 1920–1926 között katonatiszteket és más idegen hivatalnokokat szállásoltak el földszintjén. 1944–1948 között is volt hasonló beszállásolás. A fakultás vagyona drasztikusan csökkent 1920 után, majd 1948-ban teljesen megszűnt,

• II. AZ ERDÉLYI PROTESTÁNS LELKIPÁSZTORKÉPZÉS MÚLTJA •

és ettől kezdve a református egyház gyülekezeteinek adományai biztosították a lelkipásztorképzés anyagi feltételeit. Azonban gyülekezetek gondoskodása és a gyülekezetekbe látogató ünnepi legátusok pénzbeli támogatása megerősítette a fakultás kötődését az egyházhoz, és ez tette leginkább a fakultást az egyház főiskolájává, s erősítette benne az otthonosság érzését.

Az erdélyi reformátusok „bujdosó” főiskolája alapítása óta összekapcsolta a tudományos képzést és az egyházi szolgálatot. A mottóul felírt zsoldárban rejlik ennek titka: ahol Isten a mi otthonunk és erős várunk, ott a hajléktalanságban is „nemzedékről nemzedékre” száll ige szerinti parancsként „a templom és az iskola” iránti felelősség.

A Theológiai Fakultás első tanárnemzedéke:

1. Kenessey Béla (bibliai tudományok, igazgató, 1895–1908),
2. Kecskeméthy István (bibliai tudományok, 1895–1936),
3. Nagy Károly (rendszeres teológia, 1895–1918),

4. Pokoly József (egyház történelem, 1895–1912),
5. Molnár Albert (gyakorlati teológia, 1895–1901),
6. Ravasz László (gyakorlati teológia, 1907–1921),
7. ifj. Bartók György (bibliai tudományok, 1908–1913),
8. Révész Imre (egyház történelem, 1912–1921).
1895–1919 között diákjaink az egyetemen is tanultak:
9. Böhm Károlytól filozófiát,
10. Schneller Istvánnál pedig pedagógiát.

A két világháború közötti tanárnemzedék:

1. Makkai Sándor (rendszeres teológia) 1918–1926),
2. Imre Lajos (gyakorlati teológia) 1918–1948),
3. Tavasz Sándor (rendszeres teológia) 1919–1948),
4. Gönczy Lajos (gyakorlati teológia) 1923–1948),
5. Nagy Géza (egyház történelem) 1926–1948),
6. Maksay Albert (újszövetségi teológia) 1925–1959),
7. Nagy András (ószövetségi teológia) 1936–1959).

RAVASZ LÁSZLÓ •
PÜSPöksége előtt

BÖHM KÁROLY • A LEGÖNÁLLÓBB
MAGYAR FILOZÓFUS

MAKKAI SÁNDOR • TEOLÓGIAI
TANÁRKÉNT

TAVASZ SÁNDOR • DOGMATIKUS ÉS
PROTESTÁNS KÖZÉLETI EMBER

B) UNITÁRIUS LELKÉSZKÉPZÉS 1566–1948

Az unitárius lelkészképzés története összefonódik Kolozsvár reformációjával. Az erdélyi protestantizmus legradikálisabb ága 1566-tól folyamatosan Kolozsvárott képezte az evangélium hirdetésére rendelt papjait. A 16. század folyamán rangos európai tudósok tanítottak az unitáriusok kolozsvári főiskolájában: Dávid Ferenc, Jacobus Palaeologus, Johannes Sommer, Matthias Vehe Glorius, Enyedi György.

Az unitárius felsőoktatás két síkon zajlott, az ún. szekundánsok világi pályára, a tógatusok egyházi szolgálatra készültek. Az Unitárius Teológiai Akadémia fejlődéstörténetében a teológiai oktatásnak négy szakaszát lehet megkülönböztetni:

- 1566–1847: *filozófiai kurzus*. Filozófiaképzésben azok részesültek, akik hivatásukul a papi és/vagy tanítói pályát választották. Tekintettel arra, hogy a tógatusok segélyben részesültek, és így önerőből végezheték el tanulmányaikat, rendszerint többen voltak, mint ahány papot a gyülekezetek igényeltek, s ezért egy-egy végzett ifjú 4–6 évet, de még ennél is több időt töltött a kolozsvári unitárius akadémián. Az egyházi törvény értelmében csak az foglалhatott el lelkészi állást, aki valamelyik középiskolában legalább három évig tanított köztanítóként (lektorként) vagy egyházközsgben mesterként.

A humaniórák mellett a dogmatika és história tartozott a lelkészképzés elméleti tárgyai közé. A gyakorlati képzést a reggeli és esti áhítatok, illetve az 1694-től bevezetett szónok-

DÁVID FERENC AZ UNITÁRIUS EGYHÁZ REFORMÁTORA •
KÓSA BÁLINT FAMETSZETE

• II. AZ ERDÉLYI PROTESTÁNS LEKIPÁSZTORKÉPZÉS MÚLTJA •

lati gyakorlatok szolgálták. A 16. században kialakult rendszer a 19. század közepéig volt érvényben. Az addigi hároméves tanulmányi időt 1812 után emelték négy évre.

- *1847–1857: kétéves teológiai kurzus.* 1845-ben a homoródalmási zsinat kimondta, hogy a teológia oktatását el kell választani a filozófiai oktatástól, és azoknak, akik lekipásztorok kívánnak lenni, további két év teológiai stúdiummal kell egészíteniük filozófiai tanulmányaikat. A teológiai diszciplínák sorában a lelkészjelöltek dogmatikát, etikát, homiletikát, katekétikát, liturgikát, egyházjogot, egyháztörténetet, bibliai archeológiát, 6- és újtestamentumi exegézist tanultak.

- *1857–1896: teológiai szeminárium.* 1857-ben a korábbi kétéves teológiai kurzust még egy esztendővel toldották meg. Így a lelkészjelöltek további három esztendő teológiai képzést kaptak a hároméves filozófiai kurzus után. Az oktatásban új tárgyak is helyet kaptak (pl. „baromorvoslás”, gyümölcsstermesztés és selyemhernyó-tenyésztés), de megújult és hangsúlyt kapott az egyházjog oktatása is. Ebben az időben kezdte el tanári pályafutását az utolsó erdélyi polihisztor, Brassai Sámuel, aki héber nyelvet tanított a lelkészjelölteknek. 1859-től angol nyelvet is tanítottak a hallgatóknak.

- *1896–1909: az Unitárius Vallásközönység Papnevelő Intézete.* Szabályzatát a millennium évében alkották meg, és jelentős újítás volt a teológiai oktatás különválasztása a főgimnáziumi oktatástól. Az intézet élére önálló igazgató került

Boros György későbbi püspök személyében. A teológiai hallgatók a *Magyar Királyi Ferencz József Tudományegyetem* hallgathattak filozófiát, jogot és pedagógiát. A lelkészképzés idejét háromról négy esztendőre emelték. Az intézet életében az 1909. év újabb változást hozott.

- *1909–1915: Unitárius Teológiai Intézet.* Az *Unitárius Vallásközönység Papnevelő Intézete* főiskolává nőtte ki magát. Az oktatás önálló tanári karral és új működési szabállyal kezdődött el. A szemináriumok száma jelentősen megnőtt, s az Unitárius Teológiai Intézet a gyakorlati lelkészképzést tartotta fő célkitűzésének. Öt év elteltével az intézet újból nevet változtatott.

- *1915–1949: Unitárius Teológiai Akadémia.* 1915-ben az Erdélyi Unitárius Egyház Főtanácsa akadémiai rangra emelte az Unitárius Teológiai Intézetet, megalkotta új működési szabályzatát, 1928-tól pedig öt évben határozták meg a tanulmányi időt.

C) EVANGÉLIKUS LEKÉSZKÉPZÉS

A reformáció óta folyamatosan léteznek Erdélyben magyar ajkú evangélikus gyülekezetek (a barcasági magyar falvakban, Székelyszomboron, Halmágyon, Oltszakadátton stb.). Ezek a Szász Evangélikus Egyház kebelébe tartoztak. 1886-ban a barcasági magyar ajkú gyülekezetek önálló Magyar Evangélikus Egyházmegyébe tömörültek, és a Magyar

Evangélikus Egyház Tiszai Egyházkerületéhez csatlakoztak, amelynek püspöki székhelye Nyíregyházán volt.

Az erdélyi magyar evangélikus gyülekezetek a trianoni határátrendezés következtében kényszerültek önálló egyházkerületbe szerveződni. Az egyházkerület élén álló szuperintendens székhelyének előbb az aradi egyházközség, majd az 1950-es évektől a kolozsvári egyházközség adott otthont.

A történelmi Erdélyben sem a szász, sem a magyar evangélikusoknak nem volt felsőfokú lelkészképző intézete.

Az evangélikus lelkészek „külföldön” szereztek teológiai-lelkészi képezést. A magyar ajkúak elsősorban a Felvidéken tanultak, Eperjesen, majd Pozsonyban, a szászok pedig német egyetemeken. Természetesen magyar evangélikusok is látogatták a német egyetemeket. Ez a gyakorlatot azonban a trianoni határátrendezés után akadályozták meg.

Az új helyzetben a kolozsvári Református Teológiai Fakultás nyújtott „segítő jobbot” az erdélyi magyar evangélikusok kis közösségének: vendéghallgatóként vette fel az evangélikusokat, és evangélikus lelkészeket vont be a sajátosan felekezeti jellegű tárgyak oktatásába. Így az evangélikus hallgatók nevelésében és önazonosságuk erősítésében olyan személyiségek vettek részt teológiai magántanárként, mint pl. Kirchknopf Gusztáv, Járosi Andor vagy dr. Kiss Béla, akiknek szolgálatára ma is hálásan emlékezünk.

A 20. századi evangélikus lelkésznevelés egésze sorának arculatát a kolozsvári református teológiai tanárok is alakították. Meghatározó szerepük mind a mai napig megmaradt.

A Romániai Magyar Evangélikus-Lutheránus Egyház – kicsinysege miatt – soha nem engedhette volna meg magának, hogy önálló lelkészképző intézetet tartson fenn. Így a nagyobb, református testvérfelekezet nyitottsága, befogadókészsége tette lehetővé azt, hogy nemzeti és felekezeti kisebbségi sorsra jutott erdélyi evangélikus gyülekezeink nem maradtak jól képzett lelkészek nélkül.

III. A közelmúlt 1949–2015

A) REFORMÁTUS LELKÉSZKÉPZÉS

Az 1945 és 1947 között berendezkedett kommunista hatalom 1948-ban léptette életbe az új vallásügyi törvényt. A kultuszminisztérium november 13-án kelt 42898/1948 sz. rendeletének értelmében a négy történelmi protestáns egyház (református, szász evangélikus, unitárius és magyar evangélikus) *egyetlen közös teológiát* tarthatott fenn. A református, az unitárius és az evangélikus egyház püspökei, Vásárhelyi János, Arday Aladár, Kiss Elek, Friedrich Müller és Argay György sebtiben elhatározták, majd az egyházak kimondták az *Egyetemi Fokú Protestáns Teológiai Intézet* megalakítását, és hatósági nyomásra kényszeredtek nyugdíjazni Imre Lajos, Tavaszy Sándor, Gönczy Lajos és Nagy Géza tanárokat, 1949. január elsejei hatállyal pedig hat új tanárt neveztek ki. Az újonnan megalakított intézetet 1949. február 25-én nyitották meg hivatalosan az 1895-ben beindított *Erdélyi Evangélikus-Református Egyházkerület Theológiai Fakultásának* épületében. Ténylegesen még tizenegy évig ugyanúgy történt a lelkészképzés, mint azelőtt. A magyar református és evangélikus kar a korábbi fakultás épületében maradt, az unitárius kar pedig a régi unitárius akadémia épületében működött. A szász evangélikusok előbb kolozsvári fakultásunkon működtették külön karukat, majd 1954-ben Nagyszébenbe költöztek.

A protestáns teológiai intézet újabb átszervezése 1959–60 folyamán történt meg. 1959 márciusának egyik éjszakáján fegyveres Szekuritáté-tisztek hurcoltak el néhány tanárt, tisztviselőt és hallgatót azzal a váddal, hogy szimpatizáltak a magyar forradalommal. Legtöbbjüket bebörtönözték, némely tanárt pedig nyugdíjba kényszerítettek. A kommunista hatalom átszervezte a teológia működését: az új tanárokat és az adminisztratív személyzetet kollaborálás kritériuma alapján nevezte ki. Az intézet új neve az Egyetemi Fokú *Egységes* Protestáns Teológiai Intézet lett. Az unitárius lelkészképző karnak pedig át kellett költöznie a református fakultás épületébe.

B) UNITÁRIUS LELKÉSZKÉPZÉS

A kultuszminisztérium 1948 rendelete értelmében a Protestáns Teológiai Intézetnek az új világrendbe kellett beilleszkednie. Az intézet élén a rektor, az egyes tagozatok élén pedig a dékánok álltak. A hét közös tanszék közül hat a református tagozat, egy pedig – hangzatos nevű *A vallások története és összehasonlító vallástudomány* – az unitárius tagozat hatáskörébe tartozott. Az unitárius tagozat rendes (dr. Kovács Lajos, dr. Erdő János, dr. Simén Dániel) és helyettes (Lőrinczi Mihály, Péterffy Gyula) tanárait a kultuszminisztérium erősítette meg, illetve nevezte ki. Az *Általános vallástörténet és összehasonlító vallástudomány* közös tanszékére a Nagy Nemzetgyűlés Elnöki Tanácsa nevezte ki Bende

• III. A KÖZELMÚLT 1949–2015 •

Bélát rendes tanárnak január 31-én kelt 73/1949 számú dekretumával. Az unitárius karon négy rendes, két előadótanár, két titkár és egy altiszt nyert alkalmazást.

Az immár Egyetemi Fokú Protestáns Teológiai Intézet ünnepélyes megnyitásakor összesen huszonnégy hallgató iratkozott be az unitárius tagozat négy évfolyamára. A tanári karban 1959-ig nem történet változás.

Az 1956-os magyarországi forradalom következtében 1959-ben az Egyetemi Fokú Protestáns Teológiai Intézetben is elkezdődtek a letartóztatások. Az unitárius tanári kar Kovács Lajos és Péterffy Gyula kivételével 1959-ben börtönbe került. Több lelkészt és teológiai hallgatót letartóztattak, az unitárius tanárokat, lelkészeket, teológiai hallgatókat összesen 174 évre ítélték el. A megüresedett tanári állásokat úgy töltötték be, ahogyan lehetett.

Az unitárius kar hat évfolyamán rendszerint 25-28 diák tanul. 2015-ben először történt meg az unitárius teológiai oktatás történetében, hogy a felvételi vizsgára egy férfi sem jelentkezett.

C) A SZÁSZ EVANGÉLIKUSOK

A *nagyszebeni szász evangélikus kar* hivatalosan a KPTI tagozata volt. Azonban nyelve, hagyománya és kultúrája, illetve kolozsvári magyar protestáns örökségünkől eltérő arca és színvonala miatt inkább testvérintézetnek tekintjük. 1948–

1954 között Kolozsvárt működött kényszerűségből, s ez alkalmat adott a szász és magyar tanárok és diákok barátkozására, 1954-től pedig rendszeres cserediák-kapcsolat alakult ki az anyaintézet és a szász evangélikus kar között. A szászok Kolozsvárra jöttek magyar szóra és az egyetemi város gazdagabb kulturális életét élni, a magyar diákok pedig Szébenbe mentek a szász lutheránus egyházzal és a német nyelvel ismerkedni.

A szász evangélikus kar 2006-ban vált ki a KPTI-ből, és a nagyszebeni állami egyetem evangélikus teológiai tagozataként működik tovább.

ÖKUMENIKUS NYITÁS, FORDÍTOTT PEREGRINÁCIÓ

Az egyetem külkapcsolatai a 60-as évek végén változtak némileg az ökumenikus látogatócsoportok ösztönzésének és a román politika langyos nyitásának köszönhetően. 1968–1989 között egyesek ismét mehettek nyugati tanulmányútra. Beindult egy fordított peregrináció is, amelyre holland református testvéreink vállalkoztak. A holland diákok 1968-tól tanultak rendszeresen a KPTI-ben. Többségük doktorjelölt volt, s az eddig itt tanult 23 diákból ketten szereztek doktori címet is. Utrecht és Kolozsvár, Hollandia és Erdély 350 éves közössége így újult meg akkor, amikor senki nem remélhette, s az 1989-es változások után ez a közösség bontakozott ki soha nem látott erővel és sokféle gyülekezeti szálon.

IV. Lelkészképző egyetem

Amint a KPTI korábbi neve is tükrözi, az állami nyomásra 1948-ban megalakított *Egyetemi Fokú Protestáns Teológiai Intézet* egyetemi ranggal működött és doktoráltatási joggal rendelkezett. Az 1989-es változások után létrejött Romániai Felsőoktatás Minőségét Biztosító Ügynökség (ARACIS) ezt erősítette meg 2009-ben. 2011-ben megtörtént a Bologna-rendszerű kétciklusos egyetemi képzés második fokozatának, a magiszteri képzésnek akkreditálása is. Ezzel az állami elismeréssel a KPTI bekerült az oktatásügyi minisztérium által törvényesen bejegyzett egyetemek sorába, s így az újabb előírások szerint is bekapcsolódott a hazai és európai egyetemi rendszer vérkeringésébe, amelyben szabadon alakíthatja kapcsolatait, együttműködési szerződéseket köthet, és részt vehet az európai szintű csereprogramokban is (pl. *Erasmus+*).

Az egyetem nemzetközi elismerése tovább erősödött azáltal, hogy részt vett a *Felsőoktatás Minőségét Biztosító Európai Szövetség Intézményértékelő Programjában*. Az Európai Egyetemek Szövetségének négytagú, nemzetközi bizottsága 2014. január 29–31. és április 29–30. között látogatta meg a KPTI-t, hogy áttekinthesse az egyetem európai szabványokhoz igazodó, belkörüen elkészített önértékelését, és hogy a helyszínen végzett mérlegelés után külső és független szakértőként tegyen

javaslatot az intézeti élet szervezésének és az intézményi struktúrák működtetésének további ésszerűsítésére. A bizottság megvizsgálta az egyetem oktatói, nevelői, kutatói és szervezési munkáját, találkozott a tanári karral, a fenntartó egyházak püspökeivel, a szenátus és a különböző szakbizottságok tagjaival és a hallgatókkal. Zárójelentésében elismeréssel szólt a KPTI-ben zajló munkáról. Méltányolta a hallgatók nyitottságát és az egyetem életében vállalt aktív részvételét,

• IV. LELKÉSZKÉPZŐ EGYETEM •

de különösképpen azt a széles körű szociális tevékenységét, amelyet jól szervezett önkéntes munkacsoportokban végeznek. A bizottság látogatása azt jelzi, hogy a KPTI nemcsak országos szinten, hanem az európai felsőoktatás hálózati rendszerén belül is elismert és számon tartott intézmény.

„A bizottságnak alkalma nyílt megtapasztalni a KPTI mindennapos életét és tevékenységét meghatározó közösségi szellemiséget. Ugyanez a szellemiség jellemzi az oktatási-tanulási folyamatot is. A »tanulmányozó közösség« elve itt realitás. [...]

A diákközpontú oktatás elvének semmi köze nincs a formalitásokhoz, sokkal inkább az alkalmazott módszerekhez, mindenekelött azonban a diákok és tanárok újszerű hozzáállásához, a diák és tanár közötti személyes kapcsolathoz. [...]

A bizottság örömmel állapítja meg, hogy az említett feltételek messzemenően érvényesülnek a PTI-ben.”

V. Oktatás, képzés, kutatás

Az erdélyi protestáns lelkészképzést meghatározza és jellemzi a szolgálatra történő felkészítés és a tudományos képzés párhuzamossága, illetve egyensúlya. Az előadások, a szemináriumok és a különböző gyakorlatok úgy készítik fel a hallgatókat a gyülekezeti szolgálatra, hogy elsőrendű az elméleti alapozás. A teológiai oktatás azt is szem előtt tartja, hogy a hallgatóknak általános műveltséggel kell rendelkezniük.

A romániai lelképásztorképzés – a bolognai oktatási rendszernek megfelelően – két ciklusban történik: a négyéves alapképzés (licenciátus, BA) és a kétéves magiszteri képzés (MA).

A KPTI alapképzése és magiszteri képzése a fenntartó egyházak igényeihez igazodik, és így az oktatás három szakirányban folyik: *református*, *evangélikus* és *unitárius*. A közösen hallgatott szaktárgyak mellett a hallgatók felekezeti hovatartozásuk szerint vesznek részt a hitelvi kérdéseket érintő elméleti képzésben és az ahhoz kapcsolódó szakmai gyakorlatokon. A szakirányok szerinti oktatás lehetőséget biztosít arra is, hogy olyan sajátos elméleti és gyakorlati tárgyak kerüljenek be a tanmenetbe, amelyek a fenntartó egyházak elvi és egyház-stratégiai szempontjainak érvényesülését szolgálják.

Az oktatás a hagyományos szakcsoportok szerint történik: *bibliai teológia*, *rendszeres teológia*, *gyakorlati teológia* és *egyház történelem*. A tanmenetben helyet kapnak a missziológia, az ökumenika, az egyházi kánon- és az alapvető jogi ismeretek tantárgyai, valamint a nyelvek is: a magyar, a román mint az ország hivatalos nyelve, a latin; és azok a modern nyelvek, amelyeknek ismerete nemcsak az általános műveltséghez nélkülözhetetlen, de szükségesek a nyugati teológiai irodalom használatához is. Minden szakcsoporthoz

• A DIÁKLÉTSZÁM ALAKULÁSA AZ ELMÚLT ÖT ÉVBEN •

vagy szemináriumi órák (bibliai teológia, rendszeres teológia, egyháztörténet) vagy gyakorlatok (homiletika, katechéтика, pojmenika, zene) tartoznak.

A homiletikai gyakorlathoz tartozik az ún. legáció. A hallgatók püspöki megbízólevéllel és KPTI ünnepi üdvözlével (konceptus) mennek legációba évente háromszor – karácsony, húsvét és pünkösd ünnepén – a három egyház gyülekezeteibe, és ott igehirdetési szolgálatot végeznek. A gyülekezetek pénzbeli adománnyal (legatum) is segítik a hallgatók tanulmányozását. Ennek bizonyos százalékát a hallgatók az ifjúsági diakóniai közalapba fizetik be. Az ünnepi legátusokat fogadó lelkipásztorok jelentéseinek összegzése, oktatói és nevelői céllal kerül a spirituális nevelő, a tanári kar és a szenátus elé.

ALAPKÉPZÉS

Az alapképzés induló évfolyamának létszámkeretét a fenntartó egyházak határozzák meg évről évre, igényeiknek megfelelően. Így évente mintegy 25-35 teológushallgató iratkozhat be az I. évfolyamra.

A teológiai oktatás alapképzésére sikeres felvétel után lehet beiratkozni. A felvétel versenyvizsga alapján történik, amelyről a KPTI honlapja (proteo.cj.edu.ro) évről évre részletes tájékoztatást nyújt.

Az alapképzés 240 kredittel elismert tanulmányi teljesítményt ír elő a hallgatóknak. Ez a négyéves tanulmányi ciklus a licenciátusi dolgozat elkészítésével és oklevéllel igazolt szigorlattal zárul. A licenciátusi oklevél feljogosít a magiszteri tanulmányok folytatására.

A diáklétszám alakulása az elmúlt öt évben

	Református		Evangélikus	Unitárius	Összesen
	EREK	KREK			
2010/2011	69	30	5	25	129
2011/2012	76	32	6	23	137
2012/2013	79	30	6	22	137
2013/2014	78	30	7	24	139
2014/2015	79	37	5	27	148

MAGISZTERI KÉPZÉS

A lelkészképzés második, kétéves ciklusára a sikeres magiszteri felvételi vizsgával lehet beiratkozni. Ezen a vizsgán a tudományos kutatómunka végzésére szerzett alkalmasság kerül előtérbe. A hallgatók az általuk választott szaktárgy keretébe tartozó, átfogóbb téma feldolgozásához készítenek kutatási tervet, és ezt szakbizottság előtt mutatják be. A kutatási terv a magiszteri képzés kétéves ciklusára tekint, és a magiszteri dolgozat elkészítésével zárul le. A magiszterképzés célja kettős: egyfelől tág

teret biztosít a szerteágazó és a lelkipásztori szolgálat szakszerű végzéséhez nélkülözhetetlen gyakorlati teológiai ismeretek elsajátításához, másfelől az opcionális tárgyak tanmenetbe illesztésével ésszerű keretet kínál a hallgatóknak, hogy alaposabban elmélyüljenek az általuk választott szaktárgyban.

A magiszteri képzés 120 kredittel elismert tanulmányi teljesítményt ír elő a hallgatóknak, és a teológiai szakvizsgának minősülő magiszteri szigorlattal zárul. A magiszteri oklevél egyben „első lelkészképesítő” oklevél is.

• A DIÁKLÉTSZÁM ALAKULÁSA AZ ELMÚLT ÖT ÉVBEN •

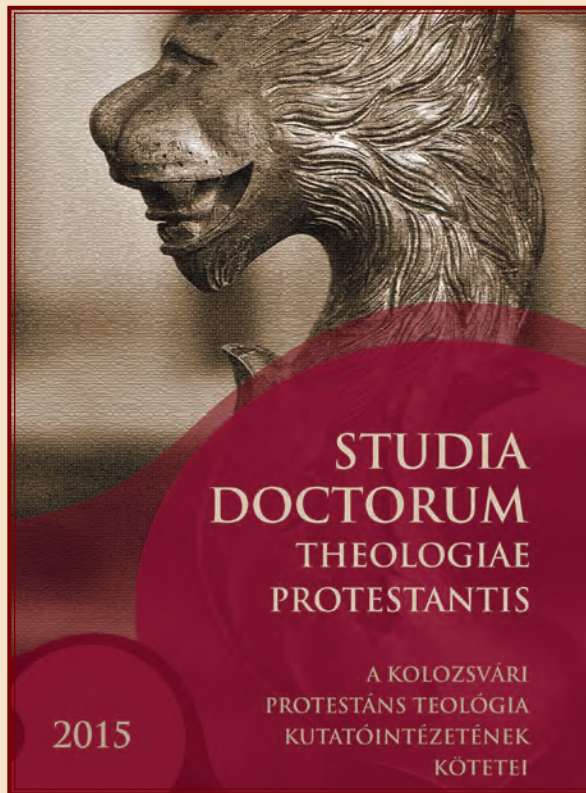
A hatéves teológiai képzés lezárultával az egyházak gyakorlati szolgálatra veszik át a végzett hallgatókat, akik a *gyakornoki szolgálat* letelte és a *gyakornokképző tanfolyam* előírásainak teljesítése után a *véglegesítő egyházi vizsga* letételére jelentkezhetnek. Ezután kapják meg a „második lelkesítő” oklevelet.

DOKTORKÉPZÉS

Az egyetemen folyt doktorképzés új lendületet vett az 1989-es rendszerváltozás után. Az oktatásügyi minisztérium 2000-ben újra megerősítette a KPTI doktori képzésre vonatkozó engedélyét. 1990 és 2010 között több mint 30 bel- és külföldi doktorandusz zárta le doktori tanulmányait, védte meg sikeresen doktori értekezését. A doktorképzésért felelős állami hivatalok – függetlenül attól, hogy a KPTI melyiknek felügyelete alá tartozott az évek során – 2010-ig folyamatosan kiállították a KPTI-ben szerzett tudományos fokozatot tanúsító doktori oklevelet.

1992 és 2003 között a KPTI szenátusa 44 *Doctor Honoris Causa* címet ítélte oda kiemelkedő és az egyetemmel szakmai kapcsolatot tartó teológusnak.

2004-ben elkezdődött a fokozatos átállás a bolognai tanulmányi rendszerre. Ennek következtében az egyetem doktori iskolája jelenleg átszervezés alatt áll.

KUTATÁS

A tudományos kutatás a keresztyén teológia klasszikus felosztás szerinti tudományágai, illetve azok határterülete mentén zajlik. 2010-ben létrehoztuk a *KPTI Kutatóintézetét*, hogy a tanároknak és diákoknak, illetve az egyetemhez közel álló szakembereknek teret biztosítsunk az elmélyült tudományos műhelymunkára. Ugyanebben az évben indult be a kutatási eredmények közzététele cél-

jából az évenként megjelenő *Studia Doctorum Theologiae Protestantis*, a Kolozsvári Protestáns Teológia Kutatóintézet kötetének kiadása is, amelyből már hat szám jelent meg. (A KPTI Kiadóját 2008-ban jegyeztettük be hivatalosan.)

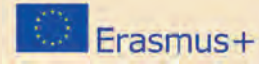
A kutatóműhelyek tevékenységeinek eredményeit más hazai és nemzetközi szaklapok, illetve könyvek, monográfiák is közlik.

Az elmúlt öt év kutatási eredményei publikációkban, szakterületek szerint

	Ószövetség	Újszövetség	Rendszeres Teológia	Gyakorlati Teológia	Egyháztörténet
2010	7	18	16	11	21
2011	11	5	13	19	16
2012	14	12	9	13	7
2013	6	13	16	19	8
2014	8	5	10	11	4
Összesen	46	53	64	73	56

(A TÁBLÁZAT CSAK A KPTI ALKALMAZOTTAINAK ÉS KUTATÓINAK MUNKÁIT ÖSSZESÍTI)

VI. Erasmus+, peregrináció

A 2014–2015-ös tanévben a KPTI belépett az Erasmus+ európai ösztöndíjprogram hálózati rendszerébe. E mobilitási program a hallgatók, az oktatók és az egyetemi élet szervezését támogató hivatalnok-szakemberek tapasztalatcseréjét segíti elő, hogy érvényesítse az európai szinten meghirdetett, élethosszig tartó tanulás elvét. Ez nemcsak az elméleti ismeretszerzést szorgalmazza, hanem nagy hangsúlyt fektet a gyakorlati tudás és jártasság elmélyítésére is.

Együttműködési szerződések alapján Erasmus+-partnerkapcsolatot létesítettünk a magyarországi, a komáromi, a tübingeni, az amszterdami és a kampeni protestáns teológiákkal, ezek mellett együttműködési megállapodások alapján ápoljuk a kapcsolatot a manchesteri, oxfordi és chicagói főiskolákkal.

Erasmus+ -partnerintézmények:

- Debreceni Református Hittudományi Egyetem
- Károli Gáspár Református Egyetem (Budapest)
- Evangélikus Hittudományi Egyetem (Budapest)
- Sárospataki Teológiai Akadémia
- Selye János (Komárom)
- Eberhard Karls Tübingeni Egyetem

- Theologische Universiteit van de Gereformeerde Kerken in Nederland (vrijgemaakt) Kampen
- Protestantse Theologische Universiteit (Amsterdam)
- Pápai Református Teológiai Akadémia
- Szegedi Tudományegyetem

Hallgatóink a Magyarországi Református Zsinat alegegyházi, a Külső és az Ifjúsági Irodánál, a Református Missziói Központnál és a Debreceni Nagykönyvtárnál jelentkezhetnek szakmai gyakorlatra.

A jelentkezők pályázat útján nyerhetik el az ösztöndíjat az egyetem Erasmus+ -bizottságának támogató javaslatára.

A szakmai gyakorlat megpályázható helyei (Magyarország)

- Erdélyi Gyülekezet (*gyülekezetépítés*)
- Református Missziói Központ (*bel- és külmisszió*)
- Bethesda Református Gyermekkorház (*kórházi lelkipogozás*)
- Schweitzer Albert Református Szeretetotthon (*diakónia, kórházmisszió*)
- Magyar Református Szeretetszolgálat Alapítvány (*diakónia, hajléktalanmisszió*)

- Magyar Kékkereszt Egyesület és Református Iszákos-mentő Misszió
- Alkohológiai Szakintézet Rehabilitációs szolgálat (szenvedélybetegek lelkigondozása)
- Kallódó Ifjúságot Mentő Misszió Ráckeresztúri Drogterápiás Otthon (drogprevenció)
- Debreceni és Sárospataki Nagykönyvtár, Országos Széchenyi Könyvtár (könyvtári és levéltári munka)
- Reformátusok Lapja (egyházi újságírás)
- Zsinat Ifjúsági Iroda (ifjúsági misszió)
- Zsinati Külügyi Iroda (egyházi diplomácia)

A Brot für die Welt és a Gustav Adolf Werk továbbra is támogatja hallgatóink nyugati egyetemjárását és gyakorlati képzését a németországi és svájci egyetemek teológiai karán, valamint az ifjúsági munka és a szeretetszolgálat különböző területein tevékenykedő szervezeteknél, illetve gyülekezeteknél.

Ha visszatekintünk a közelmúltra, a két szervezet által nyújtott segítség nemcsak az elméleti és gyakorlati ismeretszerzés miatt volt hasznos, hanem azért is, mert hallgatók, akik nagy többségükben angol nyelvet tanultak a líceumokban, gyarapíthatták német nyelvismeretüket, fejleszthették nyelvi készségüket, s így használni tudják az igen értékes német teológiai irodalmat.

AZ I. ÉVFOLYAM • 2015

VII. A tanári kar

A KPTI tanári kara felkészült, elkötelezett, az oktatói-nevelői munka, a kutatás és tudományművelés területén kiváló teljesítményeket nyújtó tanárokból áll. Pásztori-Kupán István és Rezi Elek megszerezte a habilitációs doktori fokozatot is a Debreceni Református Hittudományi Egyetemen (DRHE). Mindketten a DRHE Doktori Iskolájának tagjai. Kiss Jenő szupervizor- és coachképesítést szerzett Hollandiában, Visky Sándor Béla pedig filozófiai doktori fokozatot is a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem (BBTE) filozófiai karán.

Főállású egyetemi tanár: Adorjáni Zoltán, Kolumbán Vilmos József, Pásztori-Kupán István, Rezi Elek.

Társult egyetemi tanár: Buzogány Dezső.

Főállású docensek: Czire Szabolcs, Kovács Sándor.

Adjunktusok: Balogh Csaba, Kállay Dezső, Kiss Jenő, Visky Sándor Béla.

Asszisztensek: Benkő Timea, Koppándi Botond, Somfalvi Edit.

Egyházi gyakorlatot vezető tanár: Kelemen Attila.

A főállású és társult tanárok mellett az egyetem megfelelő képzettségű óraadókkal, szakképzett kül- és belföldi vendégtanárokkal, illetve meghívott előadókkal is biztosítja a színvonalas oktatását.

ÉVNYITÓ • 2015

VIII. Az épület

A Bocskai (ma Avram Iancu) tér sarkán álló impozáns épületben 120 éve folyik lelkészképzés. A korábban Nagyenyeden működő református lelkészképzés 1895-ben költözött át ebbe az épületbe. A kincses város vonzerjét mindekenekelőtt az 1872-ben alapított *Magyar Királyi Ferencz József Tudományegyetem* jelentette. A helyszínváltoztatás szorgalmazóit az a józan megfontolás vezette, hogy az egyetemi város pezsgő légköre és az egyetem közelsége jó hatással lesz a lelkészképzésre. Amellett, hogy a teológus ifjúság az egyetemen hallgathatott filozófiát, pedagógiát vagy más, nem teológiai jellegű szaktárgyakat, szorosabb kapcsolatot alakíthatott ki az itt formálódó értelmiséggel. Második egyetemet is végző, az egyetemi ifjúság hitéletében aktívan résztvevő és a művelődés különféle lehetőségeit nagyra értékelő hallgatóink mai napig élvezői az egykori bölcs döntésnek.

Mivel a hatékony oktatásnak alapfeltétele a tanárok és diákok közössége, az egyetem épületét úgy tervezték meg, hogy ez az elv maradéktalanul érvényesülhessen. Diákbentlakás és étkezdé, tanári lakások és dolgozószobák, előadótermek és könyvtár, díszterem és hivatalok egy életteret képeznek az ötszintes, eredetileg U alakú épületben. Ahol tanár és diák jól használja a könyvtárat, ahol az ismeret szabad áramlására és a hitélet gyakorlására megfelelő tér áll rendelkezésre, ahol

e folyamat zavartalan működését jól szervezett hivatalok támogatják, ott színvonalas oktatói-nevelői és kutatói munka remélhető.

Az 1980-as évek elején hátsó szárnyal és a tetőtér beépítésével (1992) bővített, majd 2004–2005-ben felújított és jelenleg is korszerűsítés alatt álló épület a mai viszonyok között is kiválóan megfelel rendeltetésének.

IX. A könyvtár

A könyvtár 120 éves múltjával és állományának gazdagságával egyike a Kárpát-medence legszínvonalasabb egyházi könyvtárainak. Könyvállományának kialakulását mindekelőtt az határozta meg, hogy rendeltetése szerint a lelkészképzéshez kívánt hátteret biztosítani. A könyvállományt viszont számos egyházi személyiség, egyetemi tanár, magán-személy és időközben megszűnt intézmény könyvgyűjtésként teszi változatossá.

A könyvtárnak több rendeltetése is van: egyetemi könyvtárként szakirodalmi hátteret biztosít a hazai református, lutheránus és unitárius lelkészképzéshez; dokumentációs könyvtárként folyamatosan gyűjti a romániai magyar protestáns egyházak teljes könyvanyagát; jelentős muzeális állományával pedig különlegességeket kínál a tudományos kutatók és az ezek iránt érdeklődő látogatók számára.

A könyvtár kitölti az egyetem északi épületszárnyának teljes földszinti részét. A közel 100 000 kötetes állomány a nemzetközi szabványoknak megfelelő elhelyezésben és a lehetőségek szerint feldolgozva áll az olvasók, illetve kutatók rendelkezésére, és folyamatosan történik átszervezése, modernizálása. Online katalógusa mellett honlapján elérhető az erdélyi református teológiai és egyházi irodalmat felölelő digitális archívum is (<http://konyvtar.proteo.hu>). Az olva-

sóközönség előtt hétköznapokon 9–16 óra között van nyitva, s ugyanebben az időben fogad csoportos látogatást is előzetes egyeztetés alapján.

X. Közösség és lelki élet

A lelki nevelői munka végigkíséri és kiegészíti az oktatást, és arra néz, hogy a tudományt elsajátított hallgatók Isten Igéje által meghatározott, hívő keresztyén lelkipásztorokká legyenek. Annak megfelelően, hogy Krisztus úr és szolga volt, azoknak, akik elhagyják az egyetemet, és Krisztus követségében járnak, az ő Atyja iránti engedelmességét és méltóságát kell képviselniük. Tudjuk, hogy Isten ébreszti fel az akarást és a cselekvést. Tetszésének megfelelően az ő Lelke erősíthet meg a belső emberben. Ez azonban nem ment fel a lelki nevelés munkája alól, sőt kötelez, hogy ennek végzése hitből hitbe (Róm 1,17) történjék. Ezért az igehirdetést tartjuk a lelki nevelés elsőrendű eszközének.

A személyes lelkigondozás mindenkori gyakorlat a KPTI-ben. A lelki nevelés megbízottja a spirituális nevelő tanár és az ifjúsági lelkész, aki részt vesz az ifjúsági presbitérium ülésen. Ők szervezik meg az intézet istentiszteleti életét is. De részt vesz ebben a munkában minden oktató, különösen az évfolyamfelelős tanárok, valamint az ifjúság presbitériuma is. Ezt a szolgálatot egészíti ki a hallgatók egymás között végzett lelkigondozása. Hisszük, hogy a lelkigondozást szolgálják a hallgatók közös esti áhítatai, a bibliaórák, az imaközösségek, a folyosói beszélgetések vagy az éjszakába menő vitatkozások.

• X. KÖZÖSSÉG ÉS LELKI ÉLET •

Az *istentisztelet* az KPTI lelki életének kiemelkedő eseménye, amelynek mindenekelőtt a díszterem ad helyet. Nincs a hétnek egyetlen napja, hogy ne volna alkalom a közös igehallgatásra, éneklésre és imádkozásra.

Vasárnap délelőtt, illetve *szombat délután* az egyetem református és evangélikus tanárai, illetve lelkészjellegű alkalmazottai szolgálnak az előre elkészített igehirdetési terv alapján. Az evangélikus és unitárius hallgatók saját templomaikban vesznek részt a vasárnapi istentiszteleteken.

Minden hétköznap reggeli áhítattal (pécessel) kezdődik. Az rövid igehirdetési szolgálatot a III–VI. éves

református és evangélikus hallgatók végzik beosztás szerint, a herrnhuti testvérközösség bibliaolvasó kalauzában (*Losungen*) megadott ó-, illetve újszövetségi szakaszai alapján. Az esti áhítatok az I–II. éves református és evangélikus hallgatók tartják hétfőtől csütörtökig. Az igehirdetéseik előkészítéséhez az ifjúsági lelkész és az erre beosztott tanárok nyújtanak segítséget.

Az V. és VI. éves hallgatók a belvárosi vagy alsóvárosi gyülekezetben is végeznek *bűnbánati szolgálatot* a reformáció, advent és böjtfő nagyhetében. A tanév során az unitárius hallgatók tartják vasárnaponként a *LángÓl* ifjúsági istentiszteleteket.

A *bibliakörök* a lelki élet kötetlenebb, közvetlenebb és bensőségebb alkalmai. A bibliakörök nem évfolyamok szerint szerveződnek. A hallgatók évről évre szabadon választják meg, hogy melyik tanár köré csoportosuló bibliakörnek kívánnak tagja lenni. A 12–15 fős csoportok szerda délután gyűlnek össze heti rendszerességgel. A bibliakör féléves vezérfonalát a kör tagjai alakítják ki közös megegyezéssel. Az előre kijelölt igeszakaszt, illetve témát a hallgatók egyike vagy a körfelelős tanár vezeti fel. Az egyszerű liturgiai keret, a közös éneklés, az egyéni és közös imádság rendet szab, s ugyanakkor lehetőséget is nyújt az igazi lelki elmélyülésre.

Az *imáközösségek* a lelki élet szabadon szerveződő alkalmi, de a sokszor éjszakába nyúló folyosói beszélgetések is

ugyanennek lehetnek spontán megnyilatkozásai. Itt többnyire a rokon lelkek találhatnak egymásra, és élük meg hitüket, vitatják meg „világrengető” kérdéseiket, s eközben csiszolják, alakítják egymás lelki arcát, eligazítják és támogatják az arra rászorulókat.

Az *évfolymestélek* és *évfolymvacsorák*, az *évfolym-kirándulások* és a *csendes hétvégék* az egyetem falain kívül, valahol egy vidéki gyülekezeti vendégházban szintén a közösséggé formálódás és a lelki érlelődés alkalmai. A megszokottól eltérő környezetben tanár és diák addig ismeretlen emberi vonásai mutatkozhatnak meg: felszínre kerül az, amit a napi rutin rejt el. A gyülekezeti helyszín nemcsak az új környezet frissítő hatásával serkent, hanem lehetőséget kínál a különféle gyülekezeti szolgálatra is: istentiszteletek, bibliaórák tartására, gyermekekkel, konfirmálókkal, ifjakkal való foglalkozásra, idősek meglátogatására.

A *csendesnapok* a két félév határát jelzik. Ha kísértene még valami a múltból, azt oldani kell, rendbe hozni, hogy teljes emberként lehessen készülni az újra. A kétnapos rendezvény alatt 3-4 előadás hangzik el. A bel- és külföldi meghívottak olyan témákról értekeznek, amelyeket az ifjúság igényel. Mindkét nap bibliaórával kezdődik, majd közös áhítattal ér véget. A fennmaradt időben a hallgatók tetszés szerint alakítják közös vagy kiscsoportos tevékenységüket.

A hallgatók körében igen kedvelt közösségi esemény a *Kávéház*. Ezt maguk rendezik be egy tanteremben, ahol teát, kávé, süteményt lehet fogyasztani. Mindenről ők maguk gondoskodnak. Az asztalokat beszélgetők ülnek körül, vagy mindenki a meghívott tanárra, tanárfeleségre, illetve más egyetemi alkalmazottra figyel, és a legkülönfélébb dolgokról faggatja, kérdegeti őket. A *teológusnapok* menete *Kávéházhoz* hasonló, de kiegészül rövid kirándulással, játékokkal, versenyekkel, sporteseményekkel, esti sütögetéssel és közös énekléssel.

XI. Közösség és szolgálat

Aki lelkipásztornak készül, szolgálatra készül. A KPTI kiváló gyakorlótér minden, valóban szolgálatra készülő számára. Senki sem panaszkodhat arra, hogy nincs terület, minta, lehetőség, vagy hiányozna a szakszerű eligazítás.

A *vegyes kar* tárt karokkal várja azokat, akik nemcsak tudnak és szeretnek énekelni, de rendszeresen részt is vesznek a kóruspróbákon. Minden fellépés a szolgálat nagyszerű alkalma is, s ezt csak pontosan és szépen érdemes végezni, lelkesen, nem kényszerűségből. Ahol az Isten dicsérete remek kórusművek értő és ékes megszólaltatásával hangzik fel, ott megfényesednek a lelkek az egyetemen tartott ünnepélyeken, a gyülekezetekben vagy más közösségi alkalmakon.

Az *önképzőkör* azokat várja, akik tudnak és szeretnek szavalni, szöveget mondani, énekelni, hangszeren játszani, akik tehetséget éreznek magukban arra, hogy színvonalas műsorokat állítsanak össze. Szolgálatuk színesebbé teszi az egyházi és nemzeti ünnepeket.

Aki az embertársak iránti felelősségérzetből a közvetlen segítségnyújtást részesíti előnyben, a *diakóniai-missziói munka* különböző területein próbálhatja ki rátermettségét. A KPTI Hallgatói Önkormányzata ebből a megfontolásból indította be 2003-ban a *Szolgáló ifjúság* missziói programot.

Az *ebédkihordás* az egyetem konyhájáról, amelyet az I. éves hallgatók végeznek, egyszerű, már-már alantas feladatnak tűnhet. A szolgáló szeretet azonban nem ismer

alantast. Ha idős testvéreink erőtlenség vagy betegség miatt képtelenek eljutni az étkezdéig, nemes, derék dolog házukhoz szállítani a megrendelt ebédet. Már a gesztus maga is beszédes, hogy valaki hajlandó törődni velük. De elkelhet egy kis segítség is a rendrakásban, bevásárlásban. Már az is nagy dolog, hogy végre szólhatnak valakihez, aki hajlandó felolvasni nekik a napi híreket is.

Az idősgondozás összetettebb feladat. Ezt a IV. éves hallgatók végzik Kolozsvár három öregotthonában. Fiatalon időseket vigasztalni, igemagyarázattal erősíteni, velük imádságban közösséget vállalni és teremteni figyelmet és tapintatot igényel. De a heti rendszerességgel végzett szolgálat tapasztalattal fizet azoknak, akik szeretettel fordulnak az idősekhez, és kíváncsiak arra, hogyan is lehet működtetni egy ilyen intézményt.

• XI. KÖZÖSSÉG ÉS SZOLGÁLAT •

Hogyan lehet *látás- és hallássérült* gyerekeket vagy halmozottan hátrányos helyzetűeket bevonni a hit csodás világába. A vallásóra szokványos kommunikációs eszközei itt csak részlegesen lehet alkalmazni. Egyfelől a hang, másfelől a képi jelzés érzékelésének a korlátozottságából fakadó fizikai-lelki akadályt kell leküzdeni úgy, hogy az üzenet mégis felfogható legyen, és eljusson rendeltetési helyéig, a szívig. Az a konkrét, tapintható szeretet, amelyről az Írás beszél, igen találatkony, kétség nélkül képes erre is. A fenntartások nélküli odafigyelés és a szeretetteljes közeledés megfelelő első lépés lehet ezen az úton. Ebben gyakorolhatják magukat a szolgálatot végző III. és I. éves hallgatók.

A kolozsváriak a *hajléktalanmisszió* révén figyeltek fel leginkább egyetemünk hallgatóira. A II. éves hallgatókból szerveződő csoport hetente egyszer keresi fel az utca embereit. Korábban az alsóvárosi, újabban a törökvágási gyülekezet biztosít megfelelő helyet a találkozásra. Istentisztelet után kerül sor a beszélgetésre és étkezésre: lelki-testi táplálék van itt együtt, mert mindkettő nélkülözhetetlen. Volt idő, amikor a teológushallgatók csak utcákon és tere-

ken, a város forgalmasabb csomópontjain oszthattak élelmet a rászorulóknak. A heti program a nagybőjti időben bővül. A hallgatók hetente egy alkalommal önként ajánlják fel ebédjüket a hajléktalanoknak. Szolgálatuk csupán csepp a tengerben, és nem tudja megoldani az alapvető gondot, de magatartásukkal, viszonyulásukkal jeleznek, üzennek azoknak, akik tenni szeretnének, és akiknek tenniük kellene a hajléktalanok érdekében.

Tartalom

I. Hivatás	1
II. Az erdélyi protestáns lelkipásztorképzés múltja	5
III. A közelmúlt 1949–2015	11
IV. Lelkészképző egyetem	14
V. Oktatás, képzés, kutatás	16
VI. Erasmus+, peregrináció	21
VII. A tanári kar	23
VIII. Az épület	24
IX. A könyvtár	25
X. Közösség és lelki élet	26
XI. Közösség és szolgálat	29

A KOLOZSVÁRI PROTESTÁNS TEOLÓGIAI INTÉZET
400124 Cluj • Piața Avram Iancu nr. 13. • Tel/Fax: + 40 264 591 368

REKTOR:

DR. REZI ELEK • rector@proteo.cj.edu.ro

REFORMÁTUS DÉKÁN:

DR ADORJÁNI ZOLTÁN • adorjani@proteo.hu

www.proteo.hu

A KPTI élő hitű, önazonosságukban szilárd, egyházuk hagyományai iránt elkötelezett, szakmailag komolyan felkészült, művelt, széles látókörű, nyitott gondolkodású, a társadalmi jelenségek és folyamatok iránt érzékeny lekipásztorok, teológus szakemberek képzését tartja szem előtt, akik az egyházi és társadalmi élet megbecsült tagjaivá és lelki vezetőivé, a hazai és közelebről az erdélyi értelmiségnek pedig méltó partnereivé válhatnak.